ODLOČBA KOMISIJE

z dne 10. julija 2007

o državni pomoči C 19/06 (ex NN 29/06) Slovenije za Javor Pivka Lesna Industrija d.d.

(notificirano pod dokumentarno številko C(2007) 3227)

(Besedilo v slovenskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2008/91/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi členi ([1]),

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

(1) Komisija je 1. decembra 2004 prejela pritožbo glede domnevne pomoči slovenskemu lesnopredelovalnemu podjetju Javor Pivka Lesna Industrija d.d. (v nadaljnjem besedilu „Javor Pivka“).

(2) Pritožba je zadevala finančne ukrepe, ki so bili 27. maja 2004 dodeljeni podjetju Javor Pivka s sklepom Vlade RS na podlagi člena 21 Zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah. Poleg tega se je izkazalo, da ta ukrep ni bil priglašen Komisiji z utemeljitvijo, da ga je slovenska medresorska strokovna komisija za državne pomoči odobrila 23. aprila 2004, tj. pred pristopom. Ker pa je merodajno merilo za ugotovitev, kdaj je pomoč dodeljena, pravni akt, s katerim se pristojni nacionalni organ obveže dodeliti državno pomoč, je Komisija menila, da zadevni ukrep pomeni novo pomoč, ki bi jo bilo zato treba priglasiti na podlagi člena 88 Pogodbe ES in presojati na podlagi člena 87 Pogodbe ES ([2]).

(3) Z dopisom z dne 16. maja 2006 je Komisija obvestila Slovenijo, da bo glede pomoči sprožila postopek v skladu s členom 88(2) Pogodbe ES.

(4) Odločitev Komisije, da sproži postopek, je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ([3]). Komisija je pozvala zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe o pomoči.

(5) Komisija od zainteresiranih strank ni prejela nobene pripombe.

(6) Slovenija je pripombe predložila z dopisom z dne 17. julija 2006. Z dopisom z dne 23. februarja 2007 (sklic D/50797) so bile zahtevane dodatne informacije, ki so bile predložene 23. aprila 2007. Poleg tega so se 28. junija 2006 sestali predstavniki služb Komisije in slovenskih organov.

II. PODROBEN OPIS POMOČI

1. Prejemnik

(7) Javor Pivka proizvaja lesene polizdelke in pohištvo. Družba je na območju Pivke v Sloveniji, na območju, ki prejema pomoč v smislu člena 87(3)(a) Pogodbe ES. Leta 2003 je imela okoli 800 zaposlenih. Družba ima v polni lasti štiri odvisne družbe.

(8) Lastništvo družbe je razpršeno med okoli 1 264 delničarjev, od tega ima 9 investicijskih družb ali druge pravne osebe v lasti 60 %, preostalih 40 % pa je razdeljenih med 1 255 delničarjev, od katerih nihče ne presega 1-odstotnega deleža ([4]).

([1]) UL C 194, 18.8.2006, str. 26.

([2]) Podrobni podatki o postopku so bili opisani v odločbi o začetku postopka (glej opombo 1) in so ustrezni tudi za namene te odločbe.

([3]) Glej opombo 1.

([4]) Vrednosti na dan 30. januarja 2004.

(9) V letih pred dodelitvijo pomoči se je družba Javor Pivka soočala s finančnimi težavami. Glavni finančni in poslovni kazalci so navedeni v naslednji tabeli:

Tabela 1

Finančni kazalci za družbo Javor Pivka

Kazalec (v tisočih SIT) (*)	2000	2001	2002	2003
Čisti prihodek iz prodaje	8 114 374	7 884 954	8 174 323	8 124 711
Zaloge proizvodov in nedokončane proizvodnje	867 609	1 030 323	894 302	1 121 632
Čisti poslovni izid	56 566	– 137 030	– 303 729	– 578 268
Kumulativni dobiček/izguba	56 566	– 80 464	– 384 193	– 962 461
Denarni tokovi	480 468	333 324	104 522	– 162 879

(*) Vse zamenjave zneskov iz SIT v EUR so zgolj informativne in temeljijo na menjalnem tečaju 1 EUR = 240 SIT .

2. **Program prestrukturiranja**

(10) Da bi premostila svoje težave, je družba Javor Pivka aprila 2004 Ministrstvu za gospodarstvo predložila načrt prestrukturiranja za obdobje 2004–2008.

(11) Družba je navedla, da so njene težave posledica pomanjkanja konkurenčnosti zaradi uvoza od poceni proizvajalcev v državah v razvoju na njene tradicionalne izvozne trge (zlasti Nemčija in ZDA). Družba Javor Pivka je ugotovila, da mora, da bi bila kos tej konkurenci in da bi ponovno vzpostavila rentabilnost, s tehnološko posodobitvijo in znižanjem stroškov povečati produktivnost in zapolniti bolj dobičkonosne tržne niše in prodreti na nove geografske trge.

(12) Program prestrukturiranja je v ta namen predvideval naslednje ukrepe:

(13) *Tehnološko prestrukturiranje*: To pomeni celovito posodobitev zastarele opreme in proizvodnih programov. Cilj ni bil povečanje zmogljivosti, temveč povečanje produktivnosti in izpolnjevanje povpraševanja kupcev z uvedbo novih proizvodov in prilagoditvijo okoljskim standardom proizvodnje. Nove proizvodne naprave bi družbi tudi omogočile preusmeritev s polizdelkov na blago visoke stopnje obdelave z višjo dodano vrednostjo (zlasti v programu vezanih plošč). 50 % stroškov tega dela prestrukturiranja naj bi se krilo z bančnimi krediti, zavarovanimi z državnim jamstvom, preostalih 50 % pa iz lastnih sredstev družbe Javor Pivka.

(14) *Prestrukturiranje zaposlenih*: Ta del načrta je predvideval zmanjšanje števila zaposlenih za okoli 100 delavcev (upravičenih do odpravnine) in usposabljanje preostalih 700 delavcev za nove zahteve programa prestrukturiranja.

(15) *Pregled poslovne strategije*: Naslednji element načrta prestrukturiranja je bila prilagoditev spremembam povpraševanja in konkurenci na starih trgih družbe z zapolnitvijo novih, bolj donosnih tržnih niš in z vstopom na nove trge (Rusija, posebej za pohištvo, in Jugovzhodna Evropa). Kar zadeva proizvode, se je družba nameravala preusmeriti na bolj dovršene vezane plošče, specialne vezane plošče za gradbeno industrijo, v pohištvenem sektorju pa na posebne stole za bolnice, domove za ostarele in druge podobne objekte.

(16) *Reorganizacija struktur družbe*: Za ponovno vzpostavitev rentabilnosti je potrebna tudi reorganizacija družbe (npr. združitev odvisnih družb in izboljšanje nadzora stroškov s centralizacijo poslovnih funkcij prodaje, nabave in financ). Stroški teh ukrepov naj bi se v celoti krili iz lastnih virov družbe Javor Pivka.

(17) *Finančno prestrukturiranje*: Zaradi nezadostne likvidnosti so se kopičile obveznosti in finančna bremena. Cilj finančnega prestrukturiranja je bila prilagoditev virov financiranja družbe in njenih odplačilnih načrtov, da se zagotovi njena tekoča in dolgoročna plačilna sposobnost. Pozornost je bila usmerjena na reprogramiranje dolga, znižanje obrestnih mer, podaljšanje rokov odplačila in doseganje moratorija na odplačilo glavnice.

3. **Stroški prestrukturiranja in njegovo financiranje**

(18) Pregled financiranja stroškov prestrukturiranja je podan v spodnji tabeli ([5]):

Tabela 2

Stroški prestrukturiranja in financiranje

Potrebna sredstva (v tisočih SIT)	Lastna sredstva	Subvencije	Jamstva	Skupaj
Finančno prestrukturiranje	400 000	0	0	400 000
Tržno prestrukturiranje	496 000	0	0	496 000
Tehnološko prestrukturiranje	999 000	0	1 100 000	2 099 000
Prestrukturiranje zaposlenih	219 750	382 250	0	602 000
Organizacijsko prestrukturiranje	4 900	0	0	4 900
Skupaj	2 119 650	382 250	1 100 000	3 601 900

(19) Glavni element pomoči iz državnih virov so *državna jamstva* za posojila v višini 1 100 000 000 SIT za financiranje tehnološkega prestrukturiranja družbe Javor Pivka. Za zavarovanje teh jamstev so slovenski organi prejeli hipoteko na premoženje v lasti družbe Javor Pivka v vrednosti, ki ustreza znesku, ki ga krijejo jamstva, tj. 1 100 000 000 SIT (okvirno 4 584 000 EUR).

(20) Poleg tega je bila dodeljena *subvencija* v višini 382 250 000 SIT (okvirno 1 592 000 EUR) za stroške prestrukturiranja zaposlenih. Ta pomoč bo krila odpravnine za presežne delavce in stroške usposabljanja preostalih delavcev.

(21) Slovenija je predložila, da bi družba Javor Pivka prispevala za prestrukturiranje 2 119 650 000 SIT (okvirno 8 832 000 EUR), tj. 53,7 % celotnih stroškov.

4. **Razmere na trgu**

(22) Javor Pivka proizvaja naslednje proizvode, za katere njen tržni delež na ravni EU znaša (vrednosti se nanašajo na leto 2003, številke KN pa se nanašajo na kombinirano nomenklaturo):

(a) opažne plošče (KN 4418 40): 3,91 %;

(b) vezane plošče (KN 4412): 0,18 %;

(c) furnir (KN 4408): 0,22 %;

(d) leseni stoli (KN 9401 61 + 9401 69 + 9401 90 30): 0,08 %.

([5]) Med potekom postopka je Slovenija izjavila, da so bili stroški finančnega prestrukturiranja „izven programa prestrukturiranja“ in naj bi se krili iz komercialnih posojil, ki naj bi jih družba Javor Pivka pridobila brez kakršnega koli posredovanja državne pomoči. Slovenija zadevnega zneska 400 000 000 SIT ni vključila v stroške programa prestrukturiranja. Vendar pa Komisija meni, da je finančno prestrukturiranje sestavni in potrebni del programa prestrukturiranja in je zato treba njegove stroške vključiti v stroške prestrukturiranja. Njegovo financiranje, kolikor je zagotovljeno s posojili, ki so pridobljena po tržnih pogojih in brez pomoči, je treba upoštevati kot lastni prispevek družbe Javor Pivka. V tej tabeli in v nadaljevanju te odločbe je Komisija te zneske vključila v stroške prestrukturiranja in v „lastna sredstva“.

(23) Skupni tržni delež družbe Javor Pivka v njenem programu proizvodov na trgu EU-25 je leta 2003 znašal 0,21 %.

III. RAZLOGI ZA SPROŽITEV POSTOPKA V SKLADU S ČLENOM 88(2) POGODBE ES

(24) Kot je navedeno zgoraj, slovenski organi niso priglasili ukrepov v korist družbe Javor Pivka. V svojem dopisu z dne 16. maja 2006 o sprožitvi postopka iz člena 88(2) Pogodbe ES je Komisija podrobno pojasnila, zakaj naj bi zadevni ukrepi pomenili novo pomoč, ki jo je treba priglasiti na podlagi člena 88 Pogodbe ES in presojati po členu 87 Pogodbe ES.

(25) Komisija je poleg tega podvomila v združljivost pomoči s skupnim trgom in zlasti s Smernicami Skupnosti o pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 1999 ([6]) (v nadaljnjem besedilu „smernice“) na podlagi naslednjega:

(a) Komisija je podvomila, ali je bila družba Javor Pivka v skladu s temi smernicami upravičena do pomoči za prestrukturiranje. Komisija je zlasti dvomila, da je bila družba „v težavah“ v smislu smernic, saj bi bilo njeno slabo poslovanje v letu 2003 lahko izjemen dogodek in ne del trenda. Poleg tega Komisiji ni bilo jasno, ali je bila družba Javor Pivka del večje poslovne skupine in bi lahko potrebna sredstva pridobila od njenih lastnikov.

(b) Ni bilo jasno, kako naj bi družba ponovno vzpostavila svojo dolgoročno rentabilnost, saj Komisija ni dobila zadostnih podatkov za presojo prihodnjega poslovanja po načrtu prestrukturiranja.

(c) Predstavljena ni bila nobena tržna analiza, ki bi upravičevala odsotnost izravnalnih ukrepov.

(d) Komisija je tudi dvomila, da je bila pomoč omejena na minimalno potrebno, ker ni bilo jasno, ali je družba Javor Pivka zagotovila pomemben lastni prispevek za svoje stroške prestrukturiranja, saj ni bilo jasno, od kod naj bi lastna sredstva izvirala.

(e) Končno, Komisija je zahtevala podatke o vseh drugih pomočeh, ki so bile družbi Javor Pivka dodeljene v letu 2004, da bi se prepričala, da ni že prej prejela nobene pomoči za reševanje in prestrukturiranje, saj bi v tem primeru pogoj enkratne pomoči, določen v točkah 48–51 smernic, prepovedoval ponovno pridobitev takšne pomoči.

([6]) Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, UL C 288, 9.10.1999, str. 2.

IV. PRIPOMBE SLOVENIJE

(26) Med potekom formalnega postopka je Slovenija dala naslednje pripombe.

1. Nova pomoč ali pomoč, dodeljena pred pristopom

(27) Slovenija je vztrajala, da je bil sklep o dodelitvi pomoči, ki je bil zavezujoč za državo Slovenijo, sprejet na podlagi pozitivnega mnenja medresorske strokovne komisije. Ker je bil sklep sprejet 6. aprila 2004, tj. pred pristopom Slovenije k Evropski uniji, in ker pomoč po pristopu ni več veljala, je Slovenija menila, da gre za pomoč, dodeljeno pred pristopom, za katero ne veljajo določbe člena 87 in člena 88(3) Pogodbe ES.

2. Upravičenost

2.1 *Pojem družbe „v težavah“*

(28) Slovenija je s predložitvijo med drugim kazalcev poslovanja v zgornji tabeli 1 prikazala, da je družba Javor Pivka izkazovala več značilnosti družbe v težavah in da to ni bil le izjemen dogodek v letu 2003, temveč trend, ki ga je bilo mogoče opaziti v obdobju štirih let (2000–2003).

(29) Slovenija je v zvezi s tem opozorila, da družbi Javor Pivka v tem obdobju ni uspelo povečati neto prihodkov iz prodaje. Rezultati poslovanja so bili v celotnem obdobju negativni, razen v letu 2000, izgube pa so se v obdobju 2001–2003 povečale. Tekoče izgube v letu 2003 so znašale skoraj polovico osnovnega kapitala družbe. Donos od prodaje, lastniškega kapitala in sredstev je bil negativen in se je celo obdobje 2001–2003 slabšal. Prosti denarni tok iz poslovanja se je v tem obdobju zmanjšal, v letu 2003 pa je bil negativen. Ta negativna gibanja so dosegla vrhunec, tako da je družbi Javor Pivka leta 2003 grozil stečaj.

2.2 *Lastništvo družbe Javor Pivka*

(30) Slovenija je pojasnila lastniško strukturo družbe Javor Pivka glede na posebnosti privatizacijskega modela, ki ga je Slovenija uporabila po koncu komunističnega režima. Slovenija je uporabila poseben model, po katerem kapital družb ni imel ugotovljivih lastnikov, niti zasebnih niti javnih, temveč je bil „družbeni kapital“, ki je pripadal celotnemu prebivalstvu. Privatizacijski proces za preoblikovanje tega abstraktnega koncepta v jasnejše lastniške strukture je potekal prek lastniških certifikatov, ki so bili razdeljeni državljanom. Te certifikate je bilo mogoče zamenjati za delnice prej „družbenih“ podjetij.

(31) V tem procesu so pomembno vlogo igrale tako imenovane pooblaščene investicijske družbe (znane pod kratico „PID“) in družbe za upravljanje („DZU“), ki so bile ustanovljene, da bi zasebnim vlagateljem omogočili vlaganje njihovih certifikatov. Te certifikate so PID-i nato preoblikovali v delnice v različnih privatiziranih podjetjih, posamezni vlagatelji pa so v zameno dobili deleže v PID-u in ne neposredno v privatiziranih družbah (PID je deloval nekako kot investicijski sklad).

(32) Vendar pa PID-i niso imeli prosto razpoložljivih sredstev (valuta njihovih naložb so bili certifikati) ter strokovnega znanja in izkušenj, da bi lahko dejavno sodelovali pri upravljanju podjetij. Zato so bili pasivni lastniki, ki so malo ali sploh niso sodelovali pri vodenju podjetij v njihovi lasti.

(33) Taki pasivni vlagatelji predstavljajo velik del lastništva družbe Javor Pivka (približno 44 % delniškega kapitala). Nimajo svežega kapitala, ki bi ga lahko naložili v podjetje. Ob oblikovanju programa prestrukturiranja so bili k sodelovanju pri refinanciranju povabljeni vsi institucionalni lastniki, vendar se nihče ni odzval. Naslednjih 40 % delniškega kapitala je razdeljenih med 1 255 malih delničarjev, kar pomeni, da najmanj 80 % lastništva družbe Javor Pivka ni dejavno upravljano.

3. **Ponovna vzpostavitev rentabilnosti**

(34) Glede tega je Slovenija pojasnila, da so predvidevanja poslovanja družbe Javor Pivka po načrtu prestrukturiranja in njena ponovna vzpostavitev rentabilnosti temeljila na tržnih analizah, ki so bile vključene v načrt prestrukturiranja, napovedih glede prodaje v različnih segmentih družbe in na tržni raziskavi.

(35) Slovenija je kot dokaz zanesljivosti teh napovedi predložila dopolnilne dodatne podatke. Slovenija je zlasti navedla vire podatkov, na katerih so predvidevanja temeljila, in predložila predvidevanja glede prodaje za obdobje 2004–2006, razčlenjeno po posameznih artiklih znotraj proizvodnega programa družbe.

4. **Izravnalni ukrepi**

(36) V zvezi s tem je Slovenija trdila, da niso potrebni nobeni izravnalni ukrepi, ker zaradi zanemarljivega tržnega deleža družbe Javor Pivka ni nobenega neupravičenega izkrivljanja konkurence. Slovenija je poleg tega dokazovala, da je treba preveriti potrebo po izravnalnih ukrepih ob upoštevanju dejstva, da je družba Javor Pivka na območju, ki je upravičeno do regionalne pomoči v smislu člena 87(3)(a) Pogodbe ES (glej točko 54 smernic).

5. **Lastni prispevek**

(37) Slovenija je navedla vire lastnih prispevkov družbe Javor Pivka, navedene v tabeli v točki 18 te odločbe. Viri za ta sredstva naj bi bili naslednji: dezinvestiranje premoženja (finančnega in nepremičninskega) naj bi zagotovilo 958 427 170 SIT. Naslednjih 900 000 000 SIT naj bi prišlo iz bančnih posojil, pridobljenih po tržnih pogojih, brez podpore pomoči. Preostanek bi se zagotovil z „amortizacijo“ premoženja (v obdobju 2004–2006 po pričakovanjih v skupnem znesku 1 111 786 000 SIT).

6. **Druga pomoč**

(38) Končno, Slovenija je v zvezi s tem obvestila Komisijo, da je družba Javor Pivka prejela državno pomoč za varčevanje z energijo. Pomoč je bila dodeljena v okviru programa za spodbujanje obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije in soproizvodnje toplote in elektrike. Pomoč je bila dodeljena 1. septembra 2003 in izplačana 19. februarja 2004. Ta podatek je bil podkrepljen z dokumenti.

V. **PRESOJA POMOČI**

1. **Obstoj državne pomoči**

(39) V skladu s členom 87 Pogodbe ES je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva državna pomoč, če prizadene trgovino med državami članicami, razen kadar jo je mogoče upravičiti na podlagi člena 87(2) ali (3) Pogodbe ES.

(40) Komisija opaža, da je pomoč dodeljena iz državnih sredstev posameznemu podjetju. Izpolnjen je tudi kriterij dajanja prednosti posameznemu podjetju. Kar zadeva pomoč, dodeljeno v obliki subvencije, je prednost za prejemnika očitna. Pri jamstvu je prednost morda manj očitna, ker je družba Javor Pivka v zameno za jamstvo zagotovila zavarovanje v obliki hipoteke. Vendar pa so slovenski organi pristali, da zagotovijo jamstvo s hipoteko v razmerju 1:1 (vrednost hipoteke je bila enaka znesku jamstva). Komercialni posojilodajalci bi za posojilo namreč zahtevali hipotekarni delež, ki bi znašal najmanj 2,5:1. Družba Javor Pivka v tistem času ne bi mogla zagotoviti zadostne hipoteke za zavarovanje enakega kredita po komercialnih pogojih. V resnici je hipoteka, zagotovljena za jamstvo, predstavljala celoten takratni delež bremen proste lastnine družbe Javor Pivka. Zato je jamstvo, ki so ga zagotovili slovenski organi, izboljšalo položaj družbe Javor Pivka, ker je družbi omogočilo pridobiti večje posojilo, kot bi ga sicer lahko pridobila z zavarovanji, ki jih je lahko zagotovila.

(41) Ker trgovina z izdelki iz obdelanega lesa in pohištvom med Slovenijo in drugimi državami članicami obstaja, bi lahko ukrep izboljšal položaj prejemnika v primerjavi z njegovimi konkurenti v Sloveniji in v EU, kar pomeni, da bi pomoč lahko izkrivljala konkurenco in vplivala na trgovino med državami članicami.

(42) Zato Komisija meni, da jamstvo in subvencija dejansko pomenita državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

2. **Obstoj nove pomoči**

(43) Slovenski organi so sprva dvomili, da je Komisija pristojna za presojo pomoči na podlagi členov 87 in 88 Pogodbe ES, glede na to, da je bila pomoč dodeljena pred pristopom. Kakor je Komisija pojasnila v odločitvi o sprožitvi postopka, ustrezni kriterij, s katerim se ugotovi, ali je bila pomoč izvedena pred pristopom ali po njem, je pravni akt, s katerim se pristojni nacionalni organi obvežejo, da bodo odobrili pomoč ([7]). Odsotnost takega sklepa pred pristopom pomeni novo pomoč, tudi če je bila izpostavljenost države znana pred tem.

(44) V obravnavanem primeru Komisija zaključuje, da pravni akt, s katerim so se pristojni nacionalni organi obvezali, da bodo odobrili pomoč, ni začel veljati pred pristopom. Ustrezni slovenski predpisi določajo, da se pomoč dodeli s sklepom Vlade na predlog pristojnega ministrstva. Predhodni sklepi medresorskega strokovnega odbora in pristojnega ministrstva so sicer potrebni za dodelitev, vendar pa ne zadostujejo za odobritev pomoči. Končno odločitev sprejme Vlada. V tem primeru je bil sklep Vlade izdan 27. maja 2004, Slovenija pa se je pridružila Evropski uniji 1. maja 2004. Zato ukrepi pomenijo novo pomoč in bi jih bilo treba priglasiti na podlagi člena 88 Pogodbe ES in presojati na podlagi člena 87 Pogodbe ES.

3. **Združljivost pomoči**

(45) Glede na to, da zadevna pomoč predstavlja pomoč za prestrukturiranje, je združljiva s skupnim trgom le, če izpolnjuje merila iz smernic.

(46) Komisija je na podlagi pripomb Slovenije in podatkov, ki jih je zbrala med svojo preiskavo, sprejela naslednje zaključke o točkah, zaradi katerih je bil sprožen formalni postopek.

3.1 *Upravičenost*

(47) Glede na podatke, ki jih je predložila Slovenija, Komisija sprejme stališče, da poslovanje družbe Javor Pivka, opisano v zgornjem oddelku 2.1, kaže, da je bilo podjetje v času, ko je bila zadevna pomoč dodeljena, zares v težavah. Komisija zlasti ugotavlja, da je družba Javor Pivka imela naraščajoče izgube, zmanjšan promet in padec denarnih tokov. Komisija nadalje ugotavlja, da so bile te težave del trenda v letih 2000–2004 in ne le izjemen dogodek v letu 2003.

(48) Komisija upošteva tudi pojasnila Slovenije v zvezi z naravo lastništva družbe Javor Pivka. Glede na pasivno naravo in skromna kapitalska sredstva institucionalnih lastnikov družbe Javor Pivka ter razdrobljenost preostalega lastništva družbe Komisija sprejema, da družba potrebnih sredstev ni mogla pridobiti od svojih delničarjev. Iz istega razloga in ob upoštevanju, da noben posamezni lastnik nima v lasti več kot 15 % delniškega kapitala družbe Javor Pivka, Komisija tudi sprejema stališče, da družba Javor Pivka ni del večje poslovne skupine.

(49) Komisija v skladu s tem sprejema, da je bila družba Javor Pivka upravičena do pomoči za prestrukturiranje.

3.2 *Ponovna vzpostavitev rentabilnosti*

(50) Komisija je v sklepu o sprožitvi postopka navedla, da ni jasno, kako naj bi načrt prestrukturiranja družbi Javor Pivka omogočil ponovno vzpostavitev dolgoročne rentabilnosti. To se je nanašalo predvsem na petletna predvidevanja o tem, kako naj bi se družba razvijala zaradi ukrepov prestrukturiranja. Komisija je opozorila, da Slovenija ni predložila podatkov, ki jih Komisija potrebuje za presojo predpostavk glede verjetnega poslovanja družbe Javor Pivka po načrtu prestrukturiranja.

(51) Med potekom postopka je Slovenija predložila dopolnilne podatke, omenjene v zgornjem oddelku 4.3. Ti podatki ustrezno pojasnjujejo osnove za predpostavke. Komisija opaža, da so predpostavke o gibanju prodaje družbe Javor Pivka morda preveč optimistične glede na to, da se je sektor v letih 2005 in 2006 soočal z močno konkurenco z Daljnega vzhoda, kar je povzročilo presežno ponudbo in pritisk na znižanje cen. Vendar pa ni jasno, ali je bil ta podatek že znan v začetku leta 2004. Poleg tega je sama Komisija v letu 2006 ugotavljala: „proizvodnja in poraba vezanih plošč sta se v zadnjih nekaj letih občutno povečali, pri čemer se za nekatere razrede razvija zelo močen izvozni trg“ ([8]). Glede na to, da Komisija ni dobila nobenih nasprotujočih podatkov, na podlagi katerih bi lahko podvomila v predpostavke podjetij in v svoje lastne predpostavke, Komisija tudi nima utemeljenih razlogov, da bi jih zavračala. Zato Komisija meni, da ne kaže, da bi bila predvidevanja iz leta 2004 neverjetna, tako da je Komisija glede teh dvomov pomirjena.

([7]) Glej odločitev o sprožitvi postopka (navedeno v opombi 1), točki 19 in 20, pa tudi Odločbo Komisije v zadevi C-3/2005 *FSO*, UL C 100, 26.4.2005, str. 2, točka 38 in naslednje.

([8]) http://ec.europa.eu/enterprise/forest_based/tradeflows_en.html

3.3 *Izravnalni ukrepi*

(52) V skladu s točkama 35 in 36 smernic je treba sprejeti ukrepe, ki bodo čim bolj zmanjšali škodljive učinke državne pomoči na položaj konkurentov. Vendar pa ti izravnalni ukrepi niso potrebni, kadar je zadevni tržni delež prejemnika zanemarljiv. Zato v teh primerih izravnalni ukrepi niso pogoj, da je državna pomoč združljiva s skupnim trgom.

(53) Komisija ugotavlja, da je družba Javor Pivka v skladu s podatki, ki so jih zagotovili slovenski organi, dejavna na več proizvodnih trgih (vezane plošče, opažne plošče, furnir in pohištvo, glej točko 22 te odločbe). Kar zadeva vezane plošče, Komisija najprej ugotavlja, da je v primeru združitve „tržna preiskava v veliki meri potrdila, da različne vrste lesenih plošč, kot so vezane plošče, lesonit plošče, surove iverne plošče in oplemenitene iverne plošče, dekorativni laminati (HPL/CPL) ter elementi iz lesenih plošč za pohištvo in gradbeno industrijo, pripadajo ločenim proizvodnim trgom“ ([9]).

(54) Za opredelitev upoštevnega trga je Slovenija Komisiji predložila tržno študijo, ki prikazuje tržne deleže na upoštevnem trgu proizvodov v EU-25. Komisija ima v zvezi s tem malo razlogov, da bi oporekala predpostavki iz opombe 20 smernic, da je zadevni trg EGP. Komisija opozarja, da je v preteklosti izvedla nekaj tržnih preiskav v evropski industriji lesnih proizvodov (zlasti lesnih ivernih plošč) v primeru združitve ([10]) ter sklenila, da je upoštevni trg širši od nacionalnega trga in da je najmanj čezmejni regionalni trg. To so potrdili pomembni čezmejni trgovinski tokovi. Obstoj podobnih trgovinskih tokov tudi v primeru vezanih plošč je razviden iz podatkov, ki jih je predložila Slovenija, kakor potrjujejo notranji strokovnjaki Komisije (to še dodatno potrjuje dejstvo, da znaša izvoz znotraj Skupnosti za večino prometa družbe Javor Pivka 55 %). Poleg tega se je ugotovilo, da se čezmejni regionalni trg nanaša na oddaljenost približno 1 000 km, pri čemer se oddaljenost razlikuje glede na dodano vrednost proizvodov, tj. oddaljenosti, na katerih se je trgovalo z oplemenitenimi proizvodi, so bile celo daljše kot oddaljenosti za neoplemenitene proizvode. Ker so vezane plošče že višje kakovosti in se izvažajo v glavnem vezane plošče, so prevozni stroški manj pomembni kot za iverne plošče (in še manj pomembni za stole in drugo pohištvo iz vezanih plošč). Glede na navedeno Komisija meni, da bi moral biti upoštevni trg za proizvode, ki jih izdeluje družba javor Pivka, če ne celoten EGP ali EU-25, pa vsaj dobršen del EU-25.

([9]) Zadeva št. COMM/M.4165 – Sonae Industria/Hornitex, Odločba Komisije z dne 28.6.2006, točka 11.

([10]) Zadeva št. COMM/M.4165 – *Sonae Industria/Hornitex*, Odločba Komisije z dne 28.6.2006.

(55) Glede na to, da – kakor je navedeno v zgornjem oddelku 2.4 – znaša tržni delež družbe Javor Pivka na trgu EU-25 0,21 % (leta 2003) za njen celoten proizvodni program in da se ta delež načeloma ne bi smel več kot dvakrat povečati, tudi če bi se geografski trg zmanjšal za polovico, Komisija meni, da je tržni delež še vedno precej pod 1 %, kar lahko v povezavi z dejstvom, da trg zajema veliko število malih in srednjih proizvajalcev, štejemo za zanemarljiv delež ([11]). Zato in ker ta odločba temelji na smernicah iz leta 1999, izravnalni ukrepi za zagotavljanje združljivosti državne pomoči s skupnim trgom niso potrebni.

3.4 *Omejitev pomoči na najnižji možni znesek*

(56) V skladu s točko 40 smernic je treba pomoč omejiti na najnujnejše, da se omogoči prestrukturiranje, in pričakuje se, da prejemniki pomoči pomembno prispevajo k načrtu prestrukturiranja iz lastnih virov, „tudi s prodajo sredstev, ki niso bistvenega pomena za preživetje podjetja, ali iz zunanjega financiranja pri tržnih pogojih“.

(57) Lastni prispevek družbe Javor Pivka k prestrukturiranju je naveden v zgornjem oddelku 4.5. Na začetku je treba povedati, da Komisija amortizacije ne more sprejeti kot pristnega lastnega prispevka ([12]), ker ta družbi ne zagotavlja razpoložljivih sredstev, poleg tega pa je odvisna od prihodnjega poslovanja, ki je rezultat zagotovljene državne pomoči ([13]). Morebitnih sredstev iz tega vira zato ni mogoče upoštevati pri izračunu lastnega prispevka družbe Javor Pivka.

(58) Po drugi strani pa kaže, da sredstva, ki jih je družba Javor Pivka prodala, niso bistvenega pomena za njeno preživetje, zato prihodki iz te prodaje predstavljajo veljaven lastni prispevek. Isto velja za sredstva, pridobljena z bančnimi krediti pri tržnih pogojih brez pomoči. Sredstva iz teh virov skupaj znašajo 2 119 650 000 SIT, kar Komisija šteje za lastni prispevek družbe Javor Pivka k prestrukturiranju.

([11]) Vsaj glede na druge primere v skladu s smernicami iz leta 1999 glej Odločbo Komisije v zadevi C/2005 FSO, UL C 100, 26.4.2005, str. 2, točka 38 in naslednje.

([12]) Odločba Komisije v zadevi N 464/05 *AB Kauno* z dne 22.2.2006, točka 17.

([13]) Kar zadeva denarni tok, je bilo to potrjeno v Odločbi Komisije v zadevi C-19/2000 *TGI*, UL L 62, 5.3.2002, str. 30, točka 106, in v zadevi C-30/1998 *Wildauer Kurbelwelle*, UL L 287, 14.11.2000, str. 51, točka 52, ter za smernice iz leta 2004 v zadevi *AB Kauno* (glej opombo 12).

(59) Lastni prispevek predstavlja 45,5 % skupnih stroškov prestrukturiranja, kar lahko v skladu s smernicami štejemo za pomemben prispevek ([14]). Zdi se, da je pomoč prav tako omejena na najnujnejše, saj je omejena na zagotovitev dodatnih sredstev, potrebnih za tehnološko prestrukturiranje in prestrukturiranje zaposlenih, družbi pa ne zagotavlja presežne likvidnosti.

3.5 *Druga pomoč*

(60) V skladu z načelom enkratne pomoči, določenim v točki 48-51 smernic, Komisija ne more odobriti pomoči za prestrukturiranje družbi, ki je že pred tem prejela pomoč za prestrukturiranje. Komisija meni, da mora na podlagi tega načela upoštevati vse pomoči za prestrukturiranje, ki so bile dodeljene v obdobju 10 let pred obravnavano pomočjo, ne glede na to, ali je bila prva državna pomoč dodeljena pred pristopom države članice, ki daje pomoč, k EU. Pri tem državna pomoč, ki ni pomoč za prestrukturiranje, ni pomembna.

(61) Slovenija je dokazovala, da je bil namen te pomoči spodbujanje varčevanja z energijo zaradi okoljskih razlogov. Komisija nima nobenega razloga, da bi dvomila v ta podatek. Komisija zato sprejema, da ta pomoč ni bila dodeljena za namene prestrukturiranja, in se zato zanjo ne uporablja načelo enkratne pomoči.

4. **Dodatna pripomba**

(62) Med preiskavo se je izkazalo, da je prišlo pri izvajanju načrta prestrukturiranja do zamude in da nekateri deli tehnološkega prestrukturiranja niso bili izvedeni po načrtih. Ne kaže, da bi bili ti problemi v načrtu prestrukturiranja opazni v času odobritve pomoči, zato na podlagi tega ni upravičeno dvomiti, da bo z načrtom mogoče ponovno vzpostaviti rentabilnost družbe Javor Pivka. Vendar pa Komisija opozarja, da je odobritev pomoči pogojena s polno izvedbo načrta prestrukturiranja (točka 43 smernic) in bo spremljana (točka 45 smernic).

(63) Komisija zato pričakuje, da bo Slovenija v skladu s točko 46 smernic predložila najmanj dve poročili o spremljanju, eno konec januarja 2008 o letu 2007 in eno konec januarja 2009 o letu 2008, s podrobnimi podatki o finančnem poslovanju družbe in o izvedenih naložbah. Komisija poudarja, da je lahko družba, če ne izvede vseh naložb iz načrta prestrukturiranja, dolžna povrniti del državne pomoči, tudi če ji je uspelo ponovno vzpostaviti rentabilnost ([15]).

VI. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(64) Glede na navedeno Komisija ugotavlja, da zadevna pomoč pomeni pomoč za prestrukturiranje, ki izpolnjuje pogoje veljavnih smernic, tj. smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999. Zato Komisija ugotavlja, da je državna pomoč, čeprav je Slovenija nezakonito izvedla pomoč za prestrukturiranje družbi Javor Pivka in kršila člen 88(3) Pogodbe, združljiva s skupnim trgom –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Državna pomoč Slovenije za družbo Javor Pivka je združljiva s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES in smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 1999.

Člen 2

1. Načrt prestrukturiranja se izvede v celoti. Sprejmejo se vsi potrebni ukrepi, da se zagotovi izvedba načrta.

2. Izvedba načrta se spremlja na podlagi letnih poročil, ki jih Slovenija sporoči Komisiji. Podrobno poročilo o dejavnostih v letu 2007 se predloži konec januarja 2008, podrobno poročilo o dejavnostih v letu 2008 pa konec januarja 2009. Poročili vsebujeta podrobne podatke o finančnem poslovanju družbe in o izvedenih naložbah.

Člen 3

Ta odločba je naslovljena na Republiko Slovenijo.

V Bruslju, dne 10. julija 2007

Za Komisijo
Neelie KROES
Članica Komisije

([14]) Glej Odločbo Komisije v zadevi C39/2000 *Doppstadt*, UL 2003 L 108, str. 8, točka 74, in Odločbo Komisije v zadevi C33/1998 *Babcock Wilcox*, UL 2002 L 67, str. 50.

([15]) Glej Odločbo Komisije z dne 13. septembra 2006 v zadevi N 350/06 *MSO*, UL C 280, 18.11.2006.